

Protokoll (nr 4)

Sammanträdesdatum: {{241205}}

Tid: 241205 14:30–17:00

Plats: KS-salen Rådhuset

Paragrafer:

Närvarande

Ledamöter

Marcela Kovacsova

Soraya Post

Nuri Selim

Tuula Friman

Juha Nyman

Bianca Knutsson

Blerta Hoti (S)

Per Holm (D)

Klas Forsberg (Mp)

Christer Oxien (L)

Karin Östring Bergman ©

Agneta Kjaerbeck (SD)

Övriga närvarande

Anna Lundquist, Romano Center i Väst. Marina Johansson (S), Peter Svensson (V), Elisabet Lann (KD) nämnden för äldre samt vård och omsorg. Maria Terins, äldre samt vård och omsorgsförvaltningen. Kristin Eliasson, äldreombudsman, stadsledningskontoret. Anna Skärström, Zlate Musli demokrati och medborgarservice. Nina Åkesson, förskoleförvaltningen.[Namn]

Justeringsdag: 2025-02-13

Underskrifter

Sekreterare

Stina Hansson

Ordförande

Blerta Hoti

Justerande

Nuri Selim

§ 1

Ordföranden öppnade mötet

§ 2

Föregående mötesprotokoll godkändes

§ 3

Nuri Selim valdes till justerare

§ 4

Dagordningen fastställdes

§ 5

Stående punkt – kort uppdatering efter föregående sammanträde

Punkten flyttades till slutet av sammanträdet.

§ 6 Dialog med äldre- samt vård och omsorgsnämnden

Gäster: Elisabeth Lann, Marina Johansson och Peter Svensson

Marcela Kovacsova presenterade lagstiftningens skrivelser som berör äldreomsorgen. Marcela och Soraya Post beskriver situationen för äldre romer och ökade svårigheter att ta hand om de äldre som tidigare. Unga slits mellan utbildning/arbete och att ta hand om äldre. Samtidigt efterlevs inte lagstiftningen. Den märka historien och brist på tillit leder också till att romer inte söker om äldreomsorg eller hemtjänst. Det behövs mer kunskap hos personal såväl som romsk personal. Rådet vill se en träffpunkt med anställda romer. Det kan vara fixarverksamhet, mat, en plats för tillit och trygghet samt hälsofrämjande,

Protokoll (nr 3)

Sammanträdesdatum: {{241205}}

som också kan bidra till att behovet av vård och omsorg kommer senare. Det kan vara ett tillfälle att marknadsföra utbildningar för unga romer. Det kan krävas ett IOP för att få till en sådan mötesplats.

Blerta Hoti öppnar för dialog.

Marina Johansson tackar för presentationen och att de är glada att vara inbjudna. Presidiet och förvaltningen är överens om att de har mycket att göra. De har bestämt att arbeta med nationella minoriteter och har tillsatt en styrgrupp och en arbetsgrupp. Men vill också lära mer. Hur ser dagens behov ut? Positiv nyhet att fler unga kvinnor går ut i arbete – då måste staden möta upp. Hon lyfter ny teknik som ett sätt att arbeta.

Marcela svarar att digitala översättningar till romani chib inte fungerar pga många dialekter. Även att många är funktionella analfabeter.

Elisabeth Lann återkommer till frågan om bristande tillit och ber om ytterligare beskrivning. Gällande fler romer i verksamheten så är det ett geografiskt problem att hitta rätt. Det är lättare med ett boende. När det gäller kommunikation – vet ni vad som kan underlätta?

Soraya beskriver orsaker till den bristande tilliten samt att det finns olika tabun i olika romska grupper men att de minskar över tid. Betonar att det kan vara möjligt att ha anställda romer i alla stadsdelar. Marcela fortsätter att det är långt till AI för många.

Klas Forsberg konstaterar att nationella minoritetslagen inte uppfylls idag, och aldrig har uppfyllts. Det finns ett motstånd både hos politiker och tjänstepersoner. Det är glädjande att det nu finns enighet men att det krävs kreativitet för att lösa frågan i en så stor stad. En romsk träffpunkt bör kunna uppfyllas. Han lovar också att följa upp nationella minoritetslagen i nämnden.

Blerta lyfter att inte ens när det gäller finskt förvaltningsområde räcker staden till.

Marina betonar att det nu finns vilja hos politiker och tjänstepersoner och att personal utbildas men att det är 10400 anställda och det kommer ta tid. Storlek ger också kapacitet. Får tänka kring träffpunkt och kan börja dialog om vad vi kan göra tillsammans.

Soraya lyfter att RCV kan erbjuda skräddarsydd utbildning.

Nuri betonar att det finns olika grupper i Sverige. De äldre i den grupp som varit här länge är de som levt i kaos i Sverige. Mycket har förändrats men rädslan finns kvar. Vi hör att viljan finns men det räcker inte med utbildning och sen ingenting.

Blerta betonar betydelsen av att få in romsk inkludering i det ordinarie och att staden måste rekrytera. Varför finns det inte utvecklingsledare med romsk bakgrund. Hur får vi framdrift i frågan om träffpunkt.

Marina konstaterar att de är eniga om att ta frågan om träffpunkt vidare och testa sig fram. Kan det vara på RCV? Marcela betonar att det då behöver finnas ytterligare personal. Marina vill bestämma att de tar frågan om träffpunkt vidare och återkommer.

Protokoll (nr 3)

Sammanträdesdatum: {{241205}}

Gällande kompetens behöver ÄVO öka grundbemanningen för att lättare få utbildad personal.

Blerta och presidiet tackar för dialogen.

PAUS

§ 7 Möte med äldreombudsmannen Kristin Eliasson

Presentation bifogas

§ 8 Rekrytering av invånarguide – dialog.

Gäster: Anna Skärström och Zlate Musli, demokrati och medborgarservice samt Nina Åkesson, förskoleförvaltningen.

Gästerna presenterar arbetet med att rekrytera en invånarguide med romsk kompetens. Marcela betonar att den romska gruppen inte har ett språkproblem. Hon uttrycker oro för att det blir en kartläggning av romer. Hon betonar även att problemet är att romer inte får tillgång till sina rättigheter.

Anna Skärström beskriver två fokus för invånarguidesuppdraget. Dels att sköta kommunikation och se på hinder i verksamheten, dels att sprida information på samma sätt som de andra. Zlate förklarar att det inte alltid handlar om språket utan också att igenkänning skapar trygghet. Samt att personen som anställd har kompetens som kan bidra till förbättringar. Nuri menar att de behöver ta hjälp av romska experter vid rekryteringen för att hitta rätt kompetens med rätt språk.

Christer lyfter frågan om arbetsmiljö och arbetstider – de kommer arbeta vanliga tider men också vara tillgängliga på kväll och helg beroende på behov.

Soraya lyfter att vara ute på torg kanske inte fungerar så bra eftersom det inte är naturliga mötesplatser. Det behöver vara någon som redan känner folk och som kan bjuda in. Hon betonar att det är en jättebra satsning men att det krävs förankring.

Zlate erbjuder att de kan återkomma för förankring.

§ 9 Aktuellt från Romano Center i Väst

Anna Lundqvist presenterar. Presentation bifogas.

§ 10 Plan för sammanträden 2025

Förslag på datum för sammanträden fastslås

Onsdagar kl 14.30-17.

12/2 Dialog i rådet – brobyggare, stöd till civilsamhället.

16/4 ÄVO

4/6 Socialförvaltningarna

10/9 Kulturförvaltningen

15/10 Grundskoleförvaltningen

3/12 Summering

§ 11 Stående punkt – kort uppföljning

Samordnaren uppdaterar angående nomineringar, aktuella ärenden och öppet samråd.

§12 Övriga frågor

Återkoppling från Samling för demokrati.

Diskussion följer angående romsk representation vid uppmärksammandet av 27/1.

Per Holm utses till ersättare för Bruno Tiozzo i beredningsgruppen.

§ 11

Ordföranden avslutade sammanträdet.

Rådet för den nationella minoriteten romer

Sammanträde 20241205

Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk

- **3 §** Kommuner och regioner ska informera de nationella minoriteterna om deras rättigheter och det allmännas ansvar enligt denna lag och de föreskrifter som denna lag hänvisar till. Detsamma gäller statliga förvaltningsmyndigheter vars verksamhet är av betydelse för de nationella minoriteterna eller minoritetsspråken. *Lag (2019:938).*
- **4 §** Det allmänna ska även i övrigt främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur i Sverige.
- **5 §** Förvaltningsmyndigheter ska ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och så långt det är möjligt samråda med minoriteterna i sådana frågor.
- Samråd enligt första stycket ska ske genom att förvaltningsmyndigheten för en strukturerad dialog med de nationella minoriteterna i syfte att kunna beakta deras synpunkter och behov i myndighetens beslutsfattande.

Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk

- **18 a §** En kommun som inte ingår i något förvaltningsområde ska erbjuda den som begär det möjlighet att få hela eller en väsentlig del av den service och omvårdnad som erbjuds inom ramen för äldreomsorgen av personal som behärskar finska, jiddisch, meänkieli, romani chib eller samiska, om kommunen har tillgång till personal med sådana språkkunskaper. Detsamma gäller för en kommun som ingår i ett förvaltningsområde för ett visst språk vad gäller övriga språk. *Lag (2018:1367).*
- **18 b §** Kommunen ska inom ramen för sådan omsorg som erbjuds enligt 18 och 18 a §§ beakta de äldres behov av att upprätthålla sin kulturella identitet. *Lag (2018:1367).*
- **18 c §** Kommunen ska informera den som ansöker om bistånd inom ramen för äldreomsorgen om möjligheterna till sådan service och omvårdnad som anges i 18 och 18 a §§.
Lag (2018:1367).

Den nationella strategin för romsk inkludering 2012-2032

- Hälsa och social omsorg och trygghet
- Det krävs ett långsiktigt arbete inom många områden för att romer ska få bättre hälsa och den sociala delaktigheten ska öka. Ett särskilt fokus vad avser romers hälsa bör läggas på hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande insatser. Det av riksdagen fastställda målet för folkhälsoarbetet är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen. Detta gäller befolkningen i stort och innefattar därigenom också romer.

Behov och förutsättningar

- Kultur, identitet och språk
- Mat och omsorg
- Brist på tillit
- Ökande behov – nästa generation kommer behöva äldreboende
- Hemtjänst – om det inte fungerar kommer anhöriga göra det och missa möjligheter till utbildning och arbete.
- Kunskapsstärkning inom hemtjänsten
- Äldreomsorg – fixartjänst och träffpunkt, ökad kunskap om romsk kultur, fler anställda i äldreomsorgen med romsk bakgrund

En mötesplats/träffpunkt för romska äldre/ IOP

- Möteplats
- Mat
- Fixartjänst
- Bygga tillit
- Rätt till språk, kultur och identitet
- Det sociala – bryta ofrivillig isolering /KASAM
- Hälsöfrämjande – skjuta upp behov av äldreomsorg
- Kunskapsstärka hemtjänst och äldreomsorg (RCV och föreningar)
- Win-win – introduktion i arbete för romer. Rekrytering av romer till äldreomsorgen.

Dialogfrågor:

- Hur ser ni politiker i presidiet att minoritetens rättigheter uppfylls idag?
- Hur ser ni att lagstiftningen om nationella minoriteter ska uppfyllas för äldre romer?
- Hur ser ni på möjligheten till en träffpunkt för romska äldre?
- Hur kommer ni följa upp att romska äldres rättigheter uppfylls?
- Hur kan rådet och Romano Center i Väst bidra till att ÄVO uppfyller romska äldres rättigheter?

Romano center i väst

Samverkan för att stärka romers rättigheter

Socialtjänsten – RCV Sprida information – Fråga om våld Orange day

Göteborgs
Stad

Stöd i samband med våld

Om du är utsatt för våld eller kan du få hjälp på flera sätt.

Dessa verksamheter har i uppdrag att stärka romers rättigheter i staden

Göteborgs
Stad

Socialtjänsten Socialtjänsten kan ge hjälp och stöd om någon är utsatt för våld. Telefon: 031-365 00 00	Kriscentrum för kvinnor (KCK) För kvinnor som är utsatta för hot eller våld. Jourtelefon: 031-367 93 80 öppen dygnet runt Tidsbokning telefon: 031-367 93 04	Stödcentrum för brottsutsatta Samtalsmottagning för personer som utsatts för brott. Telefon: 020-520 530	Regionalt stödcentrum heder För den som är utsatt för hedersrelaterat våld och förtryck. Telefon: 020-34 03 03 Resursteam heder	Mikamottagningen Samtalsmottagning för den som har erfarenhet av sexuell exploatering Telefon: 020-32 73 28
Socialjouren Socialjouren kan ge akut hjälp och stöd på kvällar, nätter och helger. Telefon: 031-365 87 00	Kriscentrum för män (KCM) Kriscentrum för män vänder sig till män från 18 år och uppåt. Telefon: 031-367 93 90	Familjerådgivning Göteborgs Stad Samtalsstöd för par och familjer med problem i sina relationer. Telefon: 031-367 93 63	Barnahus Göteborg Samverkar kring barn och ungdomar som utsatts för övergrepp. Telefon: 031-367 93 95	PrevenTell En nationell hjälplinje för dig som upplever att du tappat kontrollen över din sexualitet. Telefon: 020-66 77 88

Ide kring Romsk konferens – RCV sammankallar till ett första möte 6 december 2024

- **Hur går det med arbetet att uppfylla den nationella strategin för inkludering av romer?**
- Vi vill ha ett förutsättningslöst möte för att diskutera en idé om en konferens där vi kan dela goda exempel med varandra i regionen.
- **Syfte:** Vi vill träffa er för att diskutera en idé om en gemensam inspirationskonferens i regionen om romsk inkludering. Vi kan lära av varandra och dela goda exempel på hur vi har arbetat med strategin. Vi vill också höja vår kompetens inom romers rättigheter.
- **Vår gemensamma skyldighet:** Sedan 2012 ska alla kommuner och regioner arbeta för att uppfylla den nationella strategin för inkludering av romer. Målet är att alla romer som fyller 20 år 2032 ska ha samma villkor och förutsättningar som alla andra. Det vore roligt om vår region kunde inspirera varandra att göra framsteg för att nå målet.
- **Förslag:** Den första konferensen kan hållas i Göteborg, och kommande år kan andra kommuner vara värdar. Vi vill bjuda in personer som arbetar med romsk inkludering, och det vore också tillitsskapande och fint att låta minoriteten delta i konferensen.
- Med vänlig hälsning,
Anna Lundqvist, enhetschef Rättighetsstärkande verksamheter
Regnbågshuset, Romanocenter i Väst och Teckenspråksforum

ÄVO – Äldrevårdomsorgen

- Utvecklingsledaren har vid två tillfällen haft dialog med romska föreningar och informerat om enkäten "Åldersvänliga Göteborg". Med hjälp av Romanocenter i Väst har information också delats med den nationella minoriteten romer.
- Det finns möjlighet att ansöka om stadsbidrag för att höja kunskapen, utveckla metodstöd kring mat och kultur, samt förstå olika tabun och dialekter.
- För att bättre identifiera och möta målgruppens behov, till exempel genom romsk representation i personalstyrkan, kan förvaltningen främja inkludering och välbefinnande hos äldre romer.
- Förvaltningen har 10 400 anställda som behöver utbildning i minoritetslagstiftningen.

Evenemang som arrangerats 2024:

- "Fredagsfika, information och pingis": informationsträffar med olika teman och samhällsinformation (5 st)
- Uppmärksammande av internationella kvinnodagen – i samverkan med Trajosko Drom
- Firande av 8 april, internationella Romadagen – i samverkan med Kulturförvaltningen
- Firande av 29 september, Resandefolkets dag – i samverkan med Kulturförvaltningen
- Mötesplatser med information i samverkan med staden och andra verksamheter:
 - EU-val, diskriminering, romska rådet, studiecirklar, fonder, information om ledig tjänst som invånarguide med romsk kompetens

Datum och teman för sammanträden 2025

- Förslag på datum för sammanträden. Onsdagar kl 14.30-17.
- 12/2 Dialog i rådet – brobyggare, stöd till civilsamhället.
- 16/4 ÄVO
- 11/6 Socialförvaltningarna – ändring 4/6?
- 10/9 Kulturförvaltningen
- 22/10 Grundskoleförvaltningen – ändring 15/10?
- 3/12 Summering

Kort uppföljning

Aktuella ärenden

Program för jämlika livsvillkor och hälsa KF

MR-riktlinje samt plan mot rasism

Nominering

Bagir Kwiek

Samir Mehmed

Svensk rom

Öppet samråd nästa år

Lämna förslag på nästa sammanträde: Grundskola, socialtjänste eller äldreomsorg

Program Samling för demokrati

- 12.00 Registrering
- 13.00 Inledning – Dan Schreiber, moderator
- Välkommen – Malin Broberg, rektor,
- Göteborgs universitet 80 år efter Förintelsen – vad gör vi om minnena bleknar? – Kenneth G Forslund, Förste vice talman
- Meningen med orden – Mikael Levy, ordförande och verksamhetschef för MÄN för jämställdhet, Göteborg, f.d. rektor och andra generationens överlevande
- EDUT – Vittnesmål från Förintelsen. Verksamhet i skolor 2015–2025 och framöver – Nava Bergman, grundare och verksamhetsutvecklare
- Musikinslag – Judisk musik med kören Shirat Mirjam
- Paus, kaffe och bulle
- Musikinslag – Judisk musik med kören Shirat Mirjam
- Den Romska Förintelsen – Bagir Kwiek, författare, aktivist och andra generationens överlevande
- Unga röster – Ungdomsfullmäktige i Göteborg och Judiska församlingens ungdomsförbund
- Avslutande ord – Sten Tolgfors, landshövding
- 16.00 Tack – Dan Schreiber, moderator

Kontakt

Stina Hansson

stina.hansson@stadshuset.goteborg.se

Stadsledningskontoret, Göteborgs Stad